

ԱԳՐՈՋՈՈՎԵՏ
ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԾՐԱԳԻՐ

63
—
Ս-18

ՆՈՐ-ԲԱՅԱԶԵՏ

1936

14640

04 AUG 2010

Հաստատված է Համ ԼԿՅԵՄ Կենտրոնի բյուրոյի 1936 թ. փետրվարի 22-ի նիստում: Արձանագրություն № 202 կետ № 8: Հաստատված է Միութենական Հոյժողովման կողմից:

ԱՆՅԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԸ

Ագրո-գոտիկա տեխնիկական քննություններն անց են կացվում կոլտնտեսություններում հացահատիկային բրինձաղավարների, ուղակավարների, ձիապահների և կոլտնտեսականների միջև:

Ագրո-գոտիկա տեխնիկական քննությունները հանդիսանում են գյուղատնտեսության կադրերի մորիլիդագիայի մասնաշաղկան մի ձև՝ 7—8 միլիարդ փութ հացահատիկ արտադրելու մասին ընկեր ՄՏԱԼԻՆԻ ցուցմունքները կատարելու, կադրերի ագրոտեխնիկական գիտելիքներն ստուգելու, նրանց վորակավորումը բարձրացնելու և բարձր բերքատվության համար պայքար կազմակերպելու ուղղությամբ:

1. ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ա) Ագրո-գոտիկա տեխնիկական քննությունների նախապատրաստումն անցկացնել, քննություն տվող բոլոր կադրերի մեջ, ծախս

Տպարան Նոր-Քայազհար
Շրջգործկամի
Գլավիլտի լիազոր Ս—№ 53
Տիրաժ 500 ուրինակ

8289-27

Արագ Կարգ
ԿՐԿՐ

լիւով սոցիալիստական մրցութիւնն սեփական
զործի տեխնիկան տիրապետելու և «գերազանց»
քննութիւնը տալու համար.

բ) Քննութիւնն տվողների մրցակցութեան
անմիջական պայմանն է լինելու հետեցումը՝
սիստեմատիկ ինքնազարգացում արտադրական
աշխատանքի հետ սեփական գիտելիքները լայ-
նացնելու ուղղութիւնով, վորոնք անհրաժեշտ են
աշխատանքի բարձր արտադրողականութեան հա-
մար հաջող պայքար մղելու տեսակետից.

գ) Քննութիւնն տվողը պետք է գիտելիք-
ներ ունենա այն ծավալով, վոր սահմանված է
Համ ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի և ԽՍՀՄ-ի Հոգոցկոմ-
մատի կողմից:

2. ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՆՁՆՄԱՆ ԺԱՍԿԵՏԸ

Ազրո-զոովեա քննութիւններն անց են
կացվում 1936 թ. ապրիլի 1-ից մինչև նոյեմ-
բերի 1-ը.

ա) Առավել պատրաստութիւնն ունեցող
ընկերները, վորոնք կարող են առանց հատուկ
պատրաստութեան հանձնել քննութիւնները—
առաջին են քննութիւններն առաջին հերթին.

բ) Այն ընկերների համար, վորոնք պա-
հանջում են մեծ նախապատրաստում, պետք է

Հազմակերպեն համապատասխան տեխնիկական
խմբակներ և կուրսեր:

Քննութիւնն չտվողները և անբավարար
գնահատական ստացողները պետք է կրկնակի
քննութիւններ տան մինչև 1936 թ. դեկտեմ-
բերի 1-ը (ժամկետ տրվում է կոմիտեաների
Հոգմից):

3. ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՆՁՆՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

ա) Քննութիւններն ընդունող կոմիտեայի կազմի
մեջ մտնում են՝

ԽՈՐՀՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ.— Մասնա-
գետ-ինժեներ, ավագ գյուղատնտես կամ ավագ
դոտտեխնիկ, կամ վիրաբուժ (նախագահ)— քաղ-
քաժնի պետը, կոմյերիտմիութեան կոմիտեյի
քարտուղարը, ստախանովականները և պրոֆ-
կազմակերպութեան ներկայացուցիչները:

ՄՏԿ-ՆԵՐՈՒՄ.— Մասնագետ-ավագ գյու-
ղատնտեսը կամ ավագ միջնաւարը (նախագահ),
ՄՏԿ-ի գրեկտորի տեղակալ քաղ. գծով, կոմ-
յերիտմիութեան ներկայացուցիչը, ստախանո-
վականները և պրոֆմիութեան ներկայացուցիչը:

ԿՈՒՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ.— Շրջող-
քաժնի մասնագետ (նախագահ), կոլտնտեսու-
թեան նախագահ, կոմյերիտական կազմակեր-

պուլիյան քարտուղարն ու առաջավոր կոլտըն-տեսականները:

բ) Կոմիսիան նախորոք կազմում է քնն-նություն տվող բանվորների և կոլտնտեսական-ների ցուցակն ու սահմանում է նրանց քննու-թյունների ժամկետը:

գ) Քննությունները տեղի յեն ունենալու հատուկ պատրաստված վայրերում, կամ աշխա-տանքի ժամանակ դաշտում, բրիգադում: Քնն-նությունների հանձնման որվա մասին (նշելով վայրը և ժամը), հանձնվում է ՄՏԿ-ների, խորհ-տնտեսության բոլոր բանվորներին, կոլտնտե-սականներին, վորոնք հրավիրվում են կոմիսիա-յի աշխատանքներին մասնակցելու համար:

դ) Քննություններն ընդունող կոմիսիայի անդամները, քննություն տվողներին տալիս են հարցեր Համ ԼԿՅԵՄ Կենտկոմի և ԽՍՀՄ-ի հոդ-ժողկոմատի կողմից սահմանված պահանջները՝ ծավալի համաձայն, հաշվի առնելով նրանց գի-տելիքների մակարդակը և գործնական աշխա-տանքը: Քննությունները հանձնողներին տրը-վում են հետևյալ գնահատականները՝ «գերա-զանց», «լավ», «բավարար»:

յե) Բոլոր քննություն տվողներին կոմի-սիան տալիս է հատուկ վկայական ագրո-գո-

վետ տեխնիկական քննությունը տալու մասին հանում է յեղրակացություն, նրանց հետագա ուսուցման և ոգտագործման համար (տեղափո-խում ավելի բարձր, կամ ավելի ցածր վորակի աշխատանքի):

զ) Քննությունը չբռնողներին կոմիսիան տալիս է վորոշ ժամանակ պատրաստվելու հա-մար:

4. ԱԳՐՈ-ԶՈՈՎԵՏ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Շրջաններում ագրո-գոովետ տեխնիկական քննությունները գլխավորվում է շրջագրածին-ների, ԼԿՅԵՄ շրջկոմների, ՄՏԿ-ների և խորհ-տնտեսության դիրեկտորների կողմից, վորոնք՝

ա) Կազմակերպում են մասսայական-բա-ցատրական աշխատանք քննություններին նշա-նակության մասին, 7—8 միլիարդ փութ հացի համար տարվող պայքարի և տեխնիկան մինչև վերջ ու լավագույն կերպով ոգտագործել կադ-րեր պատրաստելու տեսակետից:

բ) Կազմակերպում են ագրո-գոովետ տեխ-նիկական ուսուցումն, ապահովում են խմբակ-ները դասատուական կազմով, դասագրքերով, կոնսուլտացիայով և այլն:

գ) Քննություններին պատրաստվողների միջև կազմակերպում են մրցակցություն՝ քննությունները «գերազանց» գնահատականով տալու համար:

դ) Քննություններն արդեն տվածների համար կազմակերպում են ուսուցում, նոր ավելի բարձր ծրագրով և ոգնում են քննություններ չբռնողներին յուրացնելու անհրաժեշտ դիտելիքները քննությունը տալու համար:

յե) Լուսարանում են մամուլում ազդու դոտոբևանիկական ուսման, և քննությունների նախապատրաստման ու անցկացման ընթացքը:

զ) Ղեկավարում են քննություններն ընդունող կոմիտեայի աշխատանքները:

ԴԱՅՏԱԿԱՐԱԿԱՆ ԲՐԻԳԱԴԱԿԱՐՆԵՐԻ, ՈՂԱԿԱԿԱՐՆԵՐԻ ԱԳՐՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

1. Ինչ մասերից է բաղկացած բույսը, նրանց կազմությունը և նշանակությունը:

2. Ինչ նյութեր են անհրաժեշտ բույսին սննդարարություն համար, և վորտեղից է նա ստանում այն:

3. Ինչպես է բույսը յուրացնում ամիսա-ջրածինը և ինչի համար:

4. Ինչպես է կառարվում բույսի շնչառությունը:

5. Ինչ նշանակություն ունի ջուրը բույսի կյանքի համար:

6. Ինչպես տարբերել հողերի տեսակներն ըստ նրանց մեխանիկական կազմի:

7. Ինչ նշանակություն ունի բույսի համար հողի հումուսը (որգանական և փթաց նյութերը) և ինչպես կարելի չէ նրան կուտակել հողում:

8. Ինչ է ստրուկտուրան (կազմություն) և ինչպես ստեղծել հողի լավ ստրուկտուրա:

9. Ինչ է ցանքաշրջանառությունը և նրա նշանակությունը:

10. Լավագույն նախորդները հացաբույսերի համար:

11. Ինչպես է շաղկապվում ցանքաշրջանառությունը հացահատիկային պետառաջադրանքի և անասնապահության զարգացման հետ:

12. Հացաբույսերի համար հողի մշակման ձևվերը.

ա) Հողի զարնան մշակումը զարնանացանի համար. — փոցխումը, ցրտահերկի և ցելերի մշակում, կուլտիվացիա և կրկնավար, զարնան վար: Ինչպիսի գործիքներով մշակել հողը, ինչ խորությամբ, ինչպիսի ժամկետներում, ինչ միջոցներով:

բ) Աշնանացանի զարնանային մշակումը — փոցխումը, ժամանակները, ձևվերը: Ինչպես պայքարել զարնանացանի կեղեվակուման դեմ: Հողի աշնան մշակում զարնանացան հացաբույսերի համար: Խոզանավար (յերեսավար) և նրա նշանակությունը: Յրտահերկն ինչ գործիքներով կատարել, խորությունը, ժամկետները: Ինչո՞ւմ է կայանում հողի աշնանացանի մշակման նպատակը:

գ) Ցելերի մշակումը — վարի ժամկետները, ինչի համար անհրաժեշտ է աշնանային վարը (սև ցել) կամ վաղ զարնանային վար: Վարի գործիքները:

Ցելի մշակում — կուլտիվացիա և կրկնավարը, ցելի նախացանքային մշակումը — ժամկետը, ձևվը և գործիքները:

13. Մոլախոտերի տարածված տեսակները և պայքար նրանց դեմ.

ա) Ինչ հիմնական հատկություններ ունեն մեր շրջանի ամենաշատ տարածված մոլախոտերը:

բ) Ինչպես պայքարել մոլախոտերի դեմ, հողի մշակման և քաղհանի ժամանակը:

գ) Ինչպես անջատել մոլախոտերի սերմերը հացահատիկային սերմերից:

դ) Ինչ դեր է կատարում ցանքաշրջանառությունը մոլախոտերի դեմ պայքարում:

14. Ինչ հիմնական հացաբույսերի տեսակներ են զարգացած մեր շրջանում, նրանց հատկանիշները և բիոլոգիական առանձնահատկությունները:

15. Ինչպես ստանալ և պահպանել բարձրորակ սերմացուն:

ա) Ինչ է կոչվում սերմաբուծական հողա-

մասն, ինչպես նրան պետք և մշակել և տանել խնամքը:

բ) Ախտահանման նպատակները և ձևերը:

գ) Ինչ ձևով և սերմացուն յենթարկվում է զտմանը:

դ) Ինչ և սերմերի սելեկցիա (ընտրություն) և ինչպես այդ կիրառել կոլտոգում:

16. Ցանքի ձևերը, շարքացանի առավելությունները:

Ինչպես և կարգավորվում շարքացանը, ինչպես և ստուգվում շարքացանի աշխատանքների ճշտությունը: Սերմի ընկնելու լավագույն հատկությունը: Ինչպես և կանոնավորվում շարքացանի խորությունը:

17. Ցանքի մշակումը:

ա) Աշնանացանի փոցխում—ժամկետները, ագրո-տեխնիկան և գործիքները:

բ) Զուրը—ժամկետները, նորմաները և ձևերը:

գ) Քաղհան—ժամկետները, քանակը ձևերը:

դ) Ցանքների պարալոտացում ինչով պարտադրանք, ինչպիսի ժամկետում և ինչպիսի ձևերով:

18. Ինչ և պահանջվում սերմացույից: Ինչպես վորոշել սերմացույի մաքրության և

ձուլնակության տոկոսը, ինչպիսի նորմաներ են սահմանված հողթողկումտի կողմից: Ինչ և վորոշում սերմացույի տնտեսական պիտանիությունը: Ինչ կախում ունի ցանքի նորման սերմի տնտեսական պիտանիությունից:

19. Ինչ և սերմերի յարովիզացիան և նրա կատարման ձևերը:

20. Մեքենաների և գործիքների կազմությունը և նրանց դործածության տիրապետումը:

ա) Ինչպես կատարել գութանի ձիշտ ուստանովկան:

բ) Կոմբայնի կազմությունը և նրա աշխատեցնելը:

գ) Այլ բերքահավաքի գործիքների կառուցվածքը և նրանց դործածության տեխնիկան:

դ) Մալատիկայի կառուցվածքը և նրա դործածությունը:

յե) Հասկացողություն տրակտորի կառուցվածքի մասին:

21. Ինչ հանքային նյութեր են ոգտագործվում հացարույների համար:

22. Ինչպես ավելացնել դոմաղրի ստացումը, յիբը պարարտադնել գոմաղրով: Ինչպես ոգտագործել ձիերի դոմաղրը, Վերիշերային վոս-

կին» և այլ պարարտանյութերը: Ինչ է կոմպոսի-
տը և նրա պատրաստման տեխնիկան:

23. Ինչպես կազմակերպել պայքարը կո-
բուստների դեմ հացահատիկի բերքահավաքի
ժամանակ:

24. Ինչպես կազմակերպել սերմացույթ
չորացման աշխատանքները դաշտում, պահես-
տում և հատուկ չորանոցներում:

25. Ինչպես է սերմացույթի պահպանման
կարգը պահեստներում: Սեզի դեմ պայքարի
միջոցները:

26. Ինչպես պետք է կազմակերպել աշ-
խատանքը դաշտում, բրիգադներում և ողակ-
ներում: Ինչ ձևով պետք է կատարվի յուրա-
քանչյուր կոլտնտեսականի կատարած աշ-
խատանքի հաշվառումը:

Ինչպես են կառուցվում կոլխոզի մշտա-
կան բրիգադները: Ողակների կազմակերպ-
ման սկզբունքները:

Բրիգադի, ողակի մեծությունը: Հողա-
կտորների ամրացումը բրիգադներին ցանքա-
շրջանառության կապակցությամբ:

Արտադրական միջոցների դասավորումը և
ամրացումը բրիգադների և ողակների միջև:
Ինվինտարի պահպանումը և խնամքը: Քաշող

ուժի խնամքը և կերակրումը: Անհատական գոր-
ծարքը բրիգադում, ողակում:

Ինչպես կազմել բրիգադի, ողակի աշխա-
տանքային ծրագիր: Ամենօրյա նարյադներ:
Յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի կատարած
աշխատանքի հաշվառումը բրիգադում, ողակում:

Պետական հանձնումների պլանը:

Պլանի ժամանակին կատարման կազմա-
կերպումը: Հացագնումներ:

ՏՐԱԿՏՈՐԻ ՍՏՆԵՐԻՑ ՊԱՀԱՆՋՎԵԼԻՔ ԱԳ- ՐՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ ՔՆՆՈՒ- ԹՅՈՒՆ

Տրակտորիսը պիտի և գիտեմա՝

1. ՏՐԱԿՏՈՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

1. Ներքին ալրման շարժիչի աշխատանքի սկզբունքը: Շարժիչի բոլոր հիմնական աշխատող մասերի նշանակությունը, գործողությունը և փոխգործողությունը: Շարժիչի սնման սխեման: Մագնիսային կառուցվածքը, աշխատանքի սկզբունքը և մասերը՝ լուսավորման և կալծ տալու լարերի դասավորման սխեման, շարժիչի յուղման սխեման կառուցվածքը և աշխատանքը: Հովացման սխեման:

2. Կցորդման մեխանիզմի կառուցվածքը և աշխատանքը: Փոխանցման մեխանիզմի սխեման (մատորից մինչև տանող անիվները կամ թըրթուրները) ղեկի մեխանիզմը: Նրա շարժումն ու կառուցվածքը և տրակտորին ցանկացած աշխատանքին փոխելու պայմանները:

2. ՏՐԱԿՏՈՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄԸ

1. Շարժիչի ղեկավարման կանոնները և աշխատեցնելը: Շարժիչի (ընդունվող կայի) կանոնները: Վորոշել շարժիչի անկանոն աշխատանքի պատճառները և իմանալ նրանց կարգավորելը: Կարողանալ կարգավորել կարբուրատորի աշխատանքը:

2. Ճիշտ ղեկավարել տրակտորը բոլոր դուրդատնտեսական աշխատանքների մեջ և փոխադրման բոլոր պայմաններում: Իմանալ տրակտորի հետ տալու կանոնները կցվող գործիքներին միացնելու համար ինչպես և տրակտորի ուստանովկա տալը մոլոտիլկայի աշխատեցնելու համար:

Վորոշել (ըստ աշխատանքի բնույթի մատորի բեռնվածությունը) տրակտորի շարժման հնարավոր արագությունը, իմանալ Կեխնիկական անվտանգության կանոնները մատորի և կցվող գործիքների շարժման և աշխատանքի պայմաններում:

3. ՏՐԱԿՏՈՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄԸ՝ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԽՆԱՄՔԸ ՅԵՎ ՌԵՄՈՆՏԸ

1. Ճշտիվ իմանալ տրակտորի նավթ ու յուղ

տալու կանոնները: Տեսքից ճանաչել վառելա-
նյութերի և յուղանյութերի տեսակները, վորոնք
գործադրվում են տրակտորի և կցվող գործիք-
ների համար:

Իմանալ յուղանյութերի գործածությունն
ըստ տարվա յեղանակների: Կարողանալ վորո-
շել տեսակը և վորակը վառելանյութի և յու-
ղանյութերի ու գիտենալ վորոշել յուղի բաղադ-
րությունը: Զուգելու և փոխելու ժամանակը:
Իմանալ բացատրել մատուրի համար պահանջ-
վող ջրի վորակը: Իմանալ ջրի փոխելու ժամա-
նակները յեղանակի փոփոխության հետ:

2. Միանգամայն ճիշտ իմանալ ամեն մի
հերթավորության դեպքում, հողի մշակման,
ցանքսի և բերքահավաքի հասարակ մեքենանե-
րի համար պահանջվող տեխնիկական խնամքի
կանոնները: Կարողանալ վորոշել Զարկատորի և
կցվող գործիքների ամենուրյա ստուգման ժա-
մանակ փոքր խանգարումները և նրանց վերա-
ցումը:

3. Կարողանալ քանդել և հավաքել տրակ-
տորը: Իմանալ քանդելն ու հավաքելը տրակ-
տորի առանձին մեխանիզմները: Իմանալ դա-
դորները և նրանց տեխնիկական թերաչափը:
Իմանալ ճիշտ չափման և գործիքների (պլի-

քորները): Ունենալ տարրական գիտելիքներ
մետաղների տեխնոլոգիայից: Ծանոթ լինել
մանտափի և սխառնի գործին: Կարողանալ վո-
րոշել զրությունը և կատարել բեգուլի բով-
կա տրակտորի մեխանիզմների և առանձնապես
առաջին անիվների պողշիպիկների, կարողանալ
թեթև ուսման կատարել, պրատիկան անել
կլապանները, մաքրել պորշիները, մաքրել ցի-
լիսըրի շապիկը և այլ ընթացիկ ուսման:

4. ԿՑՎՈՂ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Իմանալ աշխատանքի կառուցվածքի
սկզբունքը, հողի մշակման գործիքները տրակ-
տորների կցվող (գութան, դիսկավոր փոցխ,
կուլտիվատ և այլն) նրանց մասերի գործողու-
թյունը, ինչպես և ցանքսի ու բերքահավաքի
գործիքների: Իմանալ կցվող գործիքների և մե-
քենաների տեխնիկական խնամքը, կցվող գոր-
ծիքների աշխատանքի կանոնները, կցվող գոր-
ծիքների կանոնավորման կանոնները:

5. ԱԳՐՈՏԵՆԻԿԱՆ

Հողը և նրա առանձնահատկությունը (ձեռ
կոխողի, սովխողի և այլն), հողի բերքատու-
թյունը: Բույսերի ջուրը և սնունդը: Բերքատու հող

ատեղծելու պայմանները, հողի ստրուկությունը և նրա ագրոտեխնիկական նշանակությունը: Բույսերի զարգացման և աճման հիմնական պայմանները՝ լույս, ջերմություն, ու, ջուր և սնունդանյութեր (հանքային նյութեր և ազոտ): Ձեռք կոխողում մշակվող հիմնական կուլտուրաները: Մոլախոտերը և պայքար նրանց դեմ: Հողի մշակման սխեման՝ յերեսվար, ցրտահերկ, հողի նախացանքային մշակում: Հերկի և շարքահերկե կուլտուրաների մշակումը: Գութանը և նրա ձեվիչը: Խոր վարի գութաններ և հողի կուլտուրականացումը:

Սերմացուն, ցանքսի ժամկետը, բույսերի խնամքը, բերքահավաքը, բերքահավաքի ժամկետը, կորուստների դեմ պայքարը գյուղատնտեսության մեջ, հատկապես բերքահավաքի ժամանակ:

6. ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. Գյուղատնտեսական զանազան աշխատանքներում արակտորի ցուցանիշներն արտադրողականության և նավթամթերքի նորման:

2. Տրակտորային միավորումների աշխատանքները գյուղատնտեսական աշխատանքների առարկա բնագավառներում:

3. Որացույցային պլանի կազմելը տրակտորային խմբի համար:

4. Տրակտորային աշխատանքի սկզբնական հաշվառումը:

5. Տրակտորիստների վարձատրման սխեման:

6. Նավթամթերքների պահպանման կանոնները:

7. Հակահրդեհային միջոցառումները գյուղատնտեսական աշխատանքների զանազան բնագավառներում:

ԶՈՌԱԿԵՑ ՅԵԽԵՆԻՄՈՒՄԻ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏՎՈՂ ԳՈՎԻՎՆԵՐԻՆ ԱՌԱՋԱԳՐՎԵԼԻՔ ՊԱՆԱՆՋՆԵՐԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ

Հովիվները պիտի ե իմանան՝

1. ԲՈՒԾՈՒՄ ՅԵՎ ԶՈՒԳԱՎՈՐՈՒՄ

1. Վոչխարի որդանիզմի առանձնահատուկությունները համեմատած ընտանի այլ կենդանիների հետ.

2. Հանրապետության, տվյալ շրջանի վոչխարի ցեղերը, պլանային ցեղ.

3. Նորմալ, նուրբ և կոպիտ տիպի վոչխարների եքստերյերի տարբերող հատկանիշները.

4. Վոչխարների տարիքի վերոշեմ ըստ առաջնություն:

5. Գիտենալ վոր տարիքին ե վոչխարը սեռական հասունության գալիս և յերբ առաջին անգամ կարելի յե թողնել զուգավորման:

6. Ինչ ե մաքուր բուծումը, մետիդացիան, գիտենալ ինչպիսի անհատապես ոպտակար հատկանիշներով պետք ե խոյերին, մայրերին ընտ-

բել (տվյալ տնտեսության պլանային ցեղերի նկատմամբ): Գիտենալ թե ինչ հատկանիշն ե պետք խոյերին և մայրերին խոտանման յենթարկել.

7. Ինչու համար ե կատարվում վոչխարների բոնիտիբոլկան և գաղափար ունենալ բոնիտիբոլկայի սկզբունքների մասին.

8. Մայրերի և խոյերի նախապատրաստումը զուգավորման համար.

9. Ինչպես պետք ե կատարել ամեն տեսակի զուգավորումները և զոգավար ունենալ արհեստական բեղմնավորման մասին.

10. Գիտենալ վորոշել խոյի յեկող մաքիներին, նրանց ցանկության տեվոդությունը և յերբ ե կրկնվելու նրանց խոյի գալու ցանկությունը.

11. Մայրերի հղիության տեվոդության շերջանը.

12. Շենքի և հոտի նախապատրաստման հիմնական կանոնները զուգավորման համար:

2. Կ Ե Ր Ա Կ Ր ՈՒ Մ

1. Հասկացողություն վոչխարի կերերի մասին և նրանց կերային արժեքները (կոշտ, խլտացրած, հյութալի, արմատապալարապտուղներ, սիլոս, արոտներ):

2. Գիտենալ տարբերել լավորակ կերն ան-
վորակից:

3. Ինչու չի կարելի կերակրել բորբոսնած
կամ այլ վատորակ կերերով:

4. Վոչխարի, մասնավորապես դառան որ-
գանիզմի համար ինչու չեն անհրաժեշտ հան-
քային նյութերը, ինչպիսի հանքային նյութեր
պետք և գործադրել, դրա համար գիտենալ հան-
քային նյութերով կերակրելու նորմաները:

5. Հասակավոր վոչխարների և գառների կե-
րակրման համար անհրաժեշտ զանազան տիպի
կերակրամանների և այլ գործիքների կազմու-
թյունը:

6. Պատկերացում ունենալ վոչխարների
համար կերի նորմաները և ռացիոներ կազմելու
մասին: Իմանալ որվա աշխատանքների դասա-
վորությունը մսուրային և արոտային շրջան-
ներում: Գիտենալ անասնակիրը ճիշտ կերակրել
ինչպես վոչխարանոցում, նույնպես և բինայում
և այլ վայրերում:

7. Կերակրման կանոնները զանազան շըր-
ջաններում:

8. Զրեւու տեխնիկան մսուրային և արո-
տային շրջաններում: Ինչպիսի ջրով պետք և
ջրել վոչխարներին:

9. Տոհմային վոչխարնի բի և խոյերի կերու-
կըրման առանձնահատկությունները:

10. Վոչխարների մսուրային շրջանից արո-
տային և արոտայինից մսուրային վոչխարներու
կանոնները և կարգը:

11. Արոտավայրերում վոչխարներին և գառ-
ներին խնամելու հիմնական կանոնները: Տար-
բեր սեռի և հասակի վոչխարների արածեցնելու
տեխնիկան:

12. Ինչպես են փոխվում արոտավայրերն
տարվա տարբեր յեղանակներին:

13. Գերացման համար վոչխարներ ընտրե-
լու կանոնները և արոտավայրերում վոչխարների
գերացման հիմնական կանոնները:

14. Արոտավայրերի խոտակալումը և նրա
վորակը:

15. Գաղափար ունենալ արհեստական ա-
րոտավայրերի և նրանց ոգտագործման մասին:

3. ԾԻՆԸ ՅԵՎ ՄԱՏՂԱՇՆԵՐԻ ԱՃԵՑՈՒՄ

1. Հղի մայրերի խնամքի և պահպանման
կանոնները:

2. Հղի մայրերի կերակրման կանոնները,
կերերի տեսակները նրանց հղիության տարբեր
շրջաններում, նույնը նաև տարբեր տեսակի

վոչխարների համար (կոպտաբրդավոր, կիսա-
կոպտաբրդավոր և նրբաբրդավոր):

3. Վոչխարների վիժում առաջացնող պատ-
ճառները և նրանց կանխելու միջոցառումները:

4. Ծնի ժամանակ առաջին ոգնություն
հասցնելը:

5. Ինչպես մոր տակ կարելի չե գառներին մե-
ծացնել և վոր գառներին մեծացնել մոր տակ:

6. Գառներին ծծմայրներին տալը:

7. Փոքր գառներին կաթնառատ վոչխար-
ների տակ մեծացնելը կամ կովի կաթով կե-
րակրելը:

8. Գիտենալ գառներին ծծից կտրելու ժա-
մանակը (հասակը) և կանոնները:

9. Վոչխարների համարակալման ձևերը:

10. Գառների կերակրելը խտացրած կերե-
րով և խտացրած կերերի նորմաները տարբեր
հասակի անասունների համար (ըստ ցեղերի):

4. ԽՆԱՄԲ ՅԵՎ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ

1. Գաղափար ունենալ վոչխարանոցների
կառուցվածքի, վոչխարների համար անհրաժեշտ
ծավալի ողափոխության, լուսավորության մա-
սին:

2. Ինչպես պետք է կառուցել լողարան-
ներ դաշտում և վոչխարանոցներին կից:

3. Շենքերի նախապատրաստման կանոն-
ները մսուրային շրջանի համար:

4. Վոչխարաբուծության մեջ գործադրվող
անհրաժեշտ ինվենտարը, առանձին յուրաքան-
չյուր կամպանիաների համար. ինչպես զուգա-
վորում, ծինը, խուզը, կիթը և այլն:

5. Ինչպիսի վոչխարները պետք է կլթվեն:
Ինչպես նախապատրաստել վոչխարների 2 խուզ,
խուզի կանոնները և վոչխարների խնամքը խու-
զից հետո:

6. Վոչխարների խնամքը և պահպանումն
ամռանը և ձմռան շրջաններում:

7. Վոչխարների մաքրելը, ախտահանումը,
աղբի կտրելը և դուրս տանելը և այս միջոցա-
ռումների կիրառման ժամանակը:

8. Հոտի շների խնամքը և պահպանումը:

9. Նախնական հաշվետվության ձևերը:

10. Գիտենալ մորթին հանելը և պահելը:

5. ՀԻՎԱՆԴՈՒՅՑՈՒՆՆԵՐ ՅԵՎ ՊԱՅԲԱՐ ՆՐԱՆՑ ԴԵՍ

1. Գիտենալ տարբերել հիվանդ վոչխարն
առողջից:

2. Գիտենալ վարակիչ հիվանդությունները՝ դեմ պրոֆիլակտիկ միջոցառումները:

3. Գաղափար ունենալ վոչխարների հիմնական հիվանդությունների մասին, ինչպես ծաղիկը, սիրիլական ախտը, քոսը, վարակիչ վիժում, պճեղների նեխում, տափակ և ստամոքսային վորդեր և այլն:

4. Ինչու վոչխարաբուծական տնտեսություններում անհրաժեշտ ե արտավայրերի վտիտում կատարել:

5. Ինչու չի կարելի վոչխարներին արածեցնել ճահճոտ և խոնավ արոտավայրերում:

6. Ինչու չի կարելի վոչխարներին ջրել կեղտոտած և հոտած ջրերով:

7. Գիտենալ ախտահանիչ նյութերը:

8. Պճեղների կտրելը, վորդերի հանելը և վերքերի բուժումը:

9. Կարողանալ լողացնել քոսոտած վոչխարներին:

10. Գիտենալ մատղաշներին կուտելը, պուչերի կտրելը, վորդերից մաքրելը, ճանաչել անհրաժեշտ դեղորայքը վերքեր բուժելու համար (ախտահանում և ճանձների ձվերի դեմ պայքար):

11. Իմանալ հոտի առողջապահ համար տնտեսության գոովետաճենարկումները:

6. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1. Բրիգադիերի և հովվական բրիգադի բանվորների իրավունքները և պարտականությունները:

2. Բրիգադի արտադրական պլանը, առաջադրանքը բեղմնավորման, ծնի, հոտի վերարտադրման, ապրանքային մթերքի հանձնման (միս, կաթ, բուրդ և մորթի) և քանակական ու վորակական ցուցանիշների մասին:

3. Հովվական բրիգադի աշխատանքի վարձատրման հրահանգը և կարողանալ կադմել աշխատանքի վարձատրման տախտակներ:

**ՋՈՈՏԵԽՄԻՆԻՄՈՒՄԻ ԲՆՆՈՒԹՅՈՒՆ
ՏՎՈՂ ԿՈՎ ԿԹՈՂՆԵՐԻՆ ԱՌԱՋԱԳՐՎԵԼԻԲ
ՊԱՅԱՆՋՆԵՐԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ**

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԲՈՒԺՈՒՄԸ

Կով կրողը և հորթապանը պեժ Ե գիսեման՝

1. Խոշոր յեղջուրավոր անասունների
ցեղերը.

2. Տվյալ շրջանի պլանային ցեղերը, վո-
բոնք ընդունված են վորպես ազնվացնող.

3. Տեղական և ցեղային անասունների
կաթնատվությունը, կաթի յուղի տոկոսը,
կենդանի քաշը:

3. Առաջավոր անասնապահների նվաճում-
ները կաթնատվության և հորթերի որական
ածի բարձրացման ասպարեղում.

5. Մետիղացման լավ կերակրման խնամքի
նշանակությունն անասունների մթերատվու-
թյունը բարձրացնելու խնդրում.

6. Արտադրող ցուլերի ընտրությունը և
նրանց ոգտագործման տեվողությունը.

Կով կրողը և հորթապանը պեժ Ե կառո-
ղանուն՝

1. Վորոշել կովի ցուլի գալու ցանկությունը:

2. Ինչքան ժամանակ և տեվում կովի
ցուլի գալու ցանկությունը և վորքան ժամանա-
կից հետո նա կրկնվում Ե.

3. Վոր հասակից կարելի յե արու և եգ
հորթերին թողնել զուգավորման և վոր ժամա-
նակից նրանց պետք Ե իրարից անջատ պահել:

4. Կովերի հղիության շրջանի տեվողու-
թյունը և ցամաքեցնելու ժամկետը:

5. Արհեստական սերմանման կիրառման
կանոնները.

6. Արտաքին նշաններով վորոշել կովերի
ծնի ժամանակը.

7. Վորոշել կովերի հղի լինելը.

8. Ծնի և բեղմնավորման հաշվառում
կատարել:

**ԽՈՇՈՐ ՅԵՂՋՅՈՒՐԱՎՈՐ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՈՐԳԱՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ**

Կով կրողը և հորթապանը պեժ Ե գիսեման՝

1. Մարսողության որգանների կազմու-
թյունը.

2. խոշոր յեղջյուրավոր անասունների մար-
տողության առանձնահատկությունները.

3. Կուրծի կազմությունը և կաթի առաջա-
ցումը.

4. Սաղմի զարգացումը կովի արգանդում:

Կ Ե Ր Ա Կ Ր Ո Ւ Մ

Կով կրողը և հորքապանը պետք է իմանան՝

1. Կաթնատվությունը բարձրացնելու խնդ-
րում տարբեր տեսակի կերերի նշանակությունը.

2. Հերթակառվածյուն կովերի կերակրման
մեջ.

3. Հանքային աղերի նշանակությունը.

4. Ի՞նչ է կենսապահ և մթերատու կերը.

5. Լավագույն կով կթողները և հորթա-
պահները ի՞նչպես են կերակրում:

6. Պահպանման և կերակրման ժամանակ ա-
նասնակերի կորուստի դեմ պայքարի հիմնական
կանոնները: Յուր արտադրողին ինչով և ինչպես
են կերակրում:

Կով կրողը և հորքապանը պետք է կտրողանան՝

1. Վորոշել անասնակերի վորակը նրա
արտաքին տեսքից և հոտից.

2. Կերի ռացիոն կազմել հաշվի առնելով ա-
ռանձին կենդանիների անհատական առանձնա-
հատկությունները.

3. Կերը պատրաստել (կտրատումը, խառնե-
լը, խմորումը).

Կով կրողը և հորքապանը պետք է իմանան՝

1. Կրծի կանոնավոր խնամքը.

2. Կովերը կթելու կանոնավոր մեթոդը.

3. Կաթի և կաթնամանների մաքրության
համար անհրաժեշտ պահանջները.

4. Ի՞նչպես կթել կովը և լավագույն կով
կթողը քանի անգամ է կթում:

Հորքապանը և կով կրողը պետք է իմանան՝

1. Ինչպես պետք է կրծի մասսաժ կատա-
րել.

2. Կաթը սերղատել.

3. Յուրի տոկոսը վորոշել.

4. Կաթը քամել, չափել, կշռել և պահել:

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՋՐԵԼԸ

Հորքապանը և կով կրողը պետք է գիտենան՝

1. Կենդանիների պահանջը ջրի նկատմամբ՝
ինչպես ամռան, նույնպես և ձմռան շրջանում.

2. Անասունների խմելու ջրի ջերմության
աստիճանը.

3. Առանձին կովերի ջրելու առանձնահատ-
կությունները.

4. Ամտուպայի լիաների առավելութունները՝

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԽՆԱՍՔԸ

Հորքապանը և կով կրողը պեճֆ և գիսեման՝

1. Գոմի կազմութունը և կահավորումը.

2. Հս կահարկհային միջոցառումները.

3. Զոոգիգիկանայի պահանջներն անասուն-
ների պահպանման և խնամքի նկատմամբ.

4. Անասունները գոմում դասավորելու լա-
վագույն ձևերը:

ՀՈՐԹԵՐԻՆ ԽՆԱՍԵԼԸ

Հորքապանը և կով կրողը պեճֆ և գիսեման՝

1. Հորթերին ձեռքով կերակրելու նշանա-
կությունը, վորպես հորթերին խնամելու միակ
ճիշտ մեթոդը.

2. Հորթերի մարսողության առանձնահատ-
կությունները նրանց կյանքի առաջին շրջանում.

3. Հորթին տրվող կաթի ջերմության աս-
տիճանը.

4. Հորթին տրվող կաթի որական քանակը.

5. Խիժի նշանակությունը և խիժով առատ
կերակրելը.

6. Վորջան ժամանակ պետք և հորթին
կերակրել մոր կաթով.

7. ՅԵՐը կարելի չե հորթին կերակրել յե-
րես քաշած կաթով, կոշտ կերով և խնչպես այդ
ճիշտ կատարել.

8. Կերերի ընտրությունը հորթերի համար:

9. Հավագույն ստանանումական հորթա-
պահները հորթերի քաշի խնչպիսի աճ են տվել.

10. Հորթանոցի կահավորումը, խնամքը,
անհատական և խմբային վանդակներ.

11. Հորթերին զրոսանք կազմակերպելու
լավագույն ձևերը:

Հորքապանը և կրողը պեճֆ և կտրողեման՝

1. Ընդունել նորածին հորթին.

2. Կշռել հորթերին.

3. Հորթին արվելիք կաթի քամելը, չափելը,
ստաքացնելը.

4. Հորթերին մաքրելը.

5. Հորթերին արածեցնելը.

6. Ծնի, կերակրման և կշռման հաշվառում
կատարելը.

7. Չափել գոմի և կաթի ջերմությունը:

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՇԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հորքապանը և սավարապանը պեճֆ և գիսեման՝

1. Կենդանու հիվանդության նշանները.

2. Հիվանդ անասունին առաջին ոգնու-
թյուն հասցնելը.

3. Ինչպես կանխել վարակիչ հիվանդու-
թյունները (պրոֆիլակտիկ միջոցառումները)։

4. Ինչպես են պայքարում վարակիչ հի-
վանդությունների դեմ, վորոնք յերկմացել են
շրջանում։

5. Ստամոքսի և աղիքների հիվանդություն-
ների նշանները։

6. Հորթերի և մեծահասակ անասունների
ճերակրումը ստամոքսի և աղիքների հիվան-
դության դեպքում։

7. Ինչպես պայքարել ըոռի հարսնյակների
դեմ։

8. Ինչպես պայքարել կաշվի հիվանդու-
թյունների դեմ և բժշկության ձեվերը։

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ՅԵՎ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հորեապաճը և կով կրողը պիտի և գիտենան

1. Կով կթողի և հորթապահի իրավունք-
ները և պարտականությունները։

2. Լավագույն կթողները և հորթապահները
ինչպես են կազմակերպում աշխատանքը։

3. Բեռնավածության նորմաները։

4. Ներքին կարգապահության կանոնները։

5. Ինչպիսի ցուցանիշների համար են վար-
ձառըրվում և պարգևատրվում կթողները և
հորթապահները։

ԶՈՈՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՆԱՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԲՆՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏՎՈՂ ԽՈԶԱՊԱՀՆԵՐԻՆ ԱՌԱՋԱԳՐՎԵԼԻՖ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ

Խոզապաճը պիտի և գիտենա՝

1. ԽՈԶԵՐԻ ԲՈՒԾՈՒՄ

1. Հասկացողություն խոզի որգանիզմի
կազմության մասին։

2. Հասկացողություն խոզերի ճիշտ մարմ-
նակազմի մասին, ինչպես և մարմնակազմի մթե-
րատվության վրա ազդող թերությունների մա-
սին։

3. Մայրերի և վարագների արտադրողա-
կան աշխատանքի ժամանակը և տեվողությունը։

4. Խոզերի հիմնական ցեղերի նկարագիրը։

2. ԽՈԶԵՐԻ ԶՈՒԳՎԱՐՈՒՄԸ

1. Մայրերի և վարագների սեռական որ-
գանների կազմությունը։

2. Հղիության շրջանի տեվողությունը,
վորոշել ծնի ժամկետը բեղմնավորվելուց հետո,

կարողանալ տարբերել հղի խոզերին նրանց հղիութեան շրջանի յերկրորդ կեսից.

3. Սոզի սեռական հասունութեան դալու ժամանակը, սեռական ցանկութեան տեւողութեանը նրա կրկնման շրջաններում.

4. Սեռական ցանկութեան ունեցող մայրերի հայտնարները.

5. Վճր հասակից և լինչալիսի դրութեամբ (կենդանի քաշ և սնվածութեան) մայրերին կալելի յե զուգավորման թոգնիլ.

6. Սոզերի զուգավորման հրահանգները և կարողանալ զուգավորումը ճիշտ անցկացնել աւոտային և մսուրային շրջաններում.

7. Մսուրային շրջանում գաղափար ունենալ խոզերի արհեստական սերմանման մասին.

8. Մայրերի և վարագների նախապատրաստումը զուգավորման կամպանիայի համար.

9. Մեկ վարագին տրվող բեռնվածութեանը և նրա ոգտադործման կարգը.

10. Վճր հասակից եղ խոճկորներին կարելի յե անջատել վարագրիկներէց:

3. ԾԻՆԸ ՅԵՎ ԽՈՃԿՈՐՆԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ

1. Հղիութեան շրջանում մայր խոզերի կե-

ցակրման և խնամքի կանոնները և պայմանները.

2. Յերբ պետք և հղի մորն առանձնացնել առանձին դադգյահում: Կարողանալ մորը և դադգյահը նախապատրաստել ծնի համար.

3. Հասկացողութեան վիժում առաջացնող թույլ, ալլանդակ կամ մեռած խոճկորներ ծնելու պատճառների մասին.

4. Ծնվող մայրերի խնամքի տեխնիկան, կարողանալ անցկացնել ծինը.

5. խոճկորների կենդանի քաշի աճման նորմաները և հասկացողութեան խոճկորներին նորմալ դարգացման մասին.

6. խոճկորների խնամքի տեխնիկան մինչև նրանց ծծից կտրելը և նրանց ֆերմայի գերացման բաժիններին հանձնելը: Գիտենալ վճր հասակից կարելի յե ամորդատել խոճկորներին.

7. Չմասն և ուշ աշնան շրջանում խոճկորների պահպանման և խնամքի տեխնիկան.

8. խոճկորների կերակրման տեխնիկան և կերի նորմաները.

9. Կաթով կերակրելու նորմաները, կերաւորման կարգը և կերցվող կաթին առաջադրվելիք պահանջները.

10. Հասկացողութեան կրծի հիվանդու-

թյունների մասին: Կարողանալ շփույթներ կա-
ռարել, գիտենալ բժշկության պարզ մեթոդները՝

11. Սոցիոլոգների հիվանդության և անկման
հիմնական պատճառները:

4. Կ Ե Ր Ա Կ Ր Ո Ւ Մ

1. Հասկացողություն խողի մարսողության
գործարանների և մարսողության պրոցեսի մա-
սին.

2. Հասկացողություն կերի միավորի և կե-
րի սննդառության մասին.

3. Ինչպիսի կերեր են տալիս խողին մսու-
րային և արոտային շրջանում (հատիկային կե-
րեր, ընդեղեններ, քուսպ, թեփ, արմատապալա-
բապտոզներ, հանքային կերեր, կենդանական
ծագում ունեցող կերեր):

4. Տարբեր խմբերի խոզերին արվելիք կե-
րի հնարավոր նորմաները (մայրերին տարբեր
շրջանում, վարազներին, հոտի վերանորոգման
կամ գերացման համար նախատեսված մատ-
ղաշներին):

5. Քանի՞ անգամ և յժրբ պետք է կերակ-
րել, ջրել խոզերին ինչպես արոտային, նույն-
պես և մսուրային շրջանում:

6. Ինչ ձևով պիտի արվեն հատիկային

կերերը, արմատապալաբապտոզները, խոտը,
կանաչ խոտը, կենդանական ծագում ունեցող
կերերը և այլն: Կերակրման կարգը և ինչպես
կարելի չե նախապատրաստել կերը:

7. Ինչ ֆուսս է տալիս ֆիթած, ցրտահա-
լած, բորբոսնած կերերը.

8. Սոցաբուժության մեջ գործադրվող ա-
րոտային կուլտուրաները, լավ գիտենալ կանաչ
կոնվեյերը.

9. Տարբեր խմբի խոզերի արածեցնելու
տեխնիկան.

10. Մսվող, հղի և ստերջ խոզամայրերի,
վերանորոգման և գերացվող մատղաշների կե-
րակրման կարգը.

11. Արտադրող վարազի կերակրման կար-
գը գուգավորման շրջանում և այդ շրջանից
դուրս.

12. Տարբեր խմբի խոզերին վորքան հան-
քային աղեր և կենդանական ծագում ունեցող
կերեր կարելի չե տալ.

13. Տարբեր խմբի խոզերի ջրելու կանոն-
ները և կարգը տարվա զանազան ժամանակնե-
րում.

14. Ինչպես կատարել կշռումը և ինչպես
վորոշել կենդանի քաշի մեծ.

15. Գերացման շրջանի տեփողությունը տարբեր խմբերի համար.

16. Կարողանալ կատարել կերերի խմորումը, պրոֆ. Զեվիասկու մեթոդով.

17. Գիտենալ և կարողանալ կազմակերպել գերացումների տարբեր տեսակներ՝ ճարպային, կիսաճարպային և մսացու:

5. ԽՈՋԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ ՅԵՎ ԽՆԱՄՔԸ

1. Տարբեր խմբի խոզերի պահպանման և խնամքի կանոններն ու կարգն արոտային և մսուրային շրջաններում.

2. Կիրառել խոզերի զբոսանք, գիտենալ խոզերին դադգյանների դուրս բերելու կարգը և կանոնները, տարբեր խմբի խոզերի զբոսանքի անհրաժեշտ տեփողությունը.

3. Կիրառել խոզերի մաքրում, դադգյանների, խոզանոցների ախտահանում, միջանցքների մաքրում.

4. Հասկացողություն ունենալ խոզերին յոգացնելու նշանակությունն ինչպես և նրա ժամանակի մասին տարբեր խմբի խոզերի համար.

5. Առանձին խմբերի համար անհրաժեշտ ջերմության աստիճանը խոզանոցներում.

6. Հասկացողություն լույսի ազդեցության մասին խոճկորների զարգացման անցողության վրա: Գիտենալ խոնավության, միջանցուկ քամու և տեղի նեղության փաստկար ազդեցությունը խոզերի առողջության վրա.

7. Գիտենալ բոլոր մեքենաները, պորժիքները, վորոնք անհրաժեշտ են խոզերին մաքրելու, կերերը պատրաստելու համար և կարողանալ ոգտվել նրանցով.

8. Ինչպես նախապատրաստել խոզանոցները, մեքանաները, խոզերին մսուրային շրջանն անցնելու, նայել մսուրային շրջանից արոտային շրջանն անցնելու համար.

9. Հասկացողություն խոզանոցների շինարարության համար տեղ ընտրելու մասին.

10. Խոզանոցներին, խոհանոցներին, ճաշարաններին և այլ շենքերին առաջադրվելիք զոտոխիսիկական առողջապահական պահանջները.

11. Գիտենալ ֆերմայում կամ խորհրդային տնտեսությունում գոյություն ունեցող ոչ զափոխության սխտեմները.

12. Հակահրդեհային միջոցառումների կիրառումը:

6. ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ ՅԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. Տասնորյա, ամսվա, յեռամսյա արտադ-

դական առաջադրանքները գուգավորման, ծնի վերաբերյալ.

2. Գերացման համար առանձնացվող մատղաշները պլանը, բրիգադայի կողմից մատղաշներ աճեցնելու պլանը.

3. Ֆերմայի մայր խոզերի համար սահմանված վերականգն և քանակական ցուցանիշները:

7. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1. Աշխատանքի կազմակերպումը ֆերմայում և աշխատանքի վարձատրում.

2. խողապահի իրավունքները և պարտականությունները.

8. ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՅԵՎ ՊԱՅՔԱՐ ՆՐԱՆՑ ԴԵՍ

1. Ինչպես հայտնաբերել հիվանդ կենդանիներին և նրանց ժամանակին մեկուսացնել.

2. Հասկացողություն խոզերի ամենատարածված հիվանդությունների մասին (ժանտախտ, բոժա, պարատիֆ, սպիտակ լուծ, սեղանիցեմիա, քոս).

3. խոզերի վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարելու պրոֆիլակտիկ միջոցառումները.

4. Հասկացողություն ամենից շատ տարածված վարակիչ հիվանդությունների մասին.

5. Հասկացողություն ժանտախտի, բոժայի և այլ հիվանդությունների դեմ պայքարելու մեթոդների մասին, պատվաստում կատարել և գիտենալ խոզերի խնամքը պատվաստելուց հետո.

6. Գիտենալ վարվել ախտահանիչ նյութերի հետ:

**ՀԱՌԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ
ՏՎՈՂ ՁԻԱՊԱՀՆԵՐԻՆ ԱՌԱՋԱԳՐՎԵԼԻՔ
ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ**

Ձիտարոնք պեժ և գիժնում՝

1. ՁԻԵՐԻ ԲՈՒԾՈՒՄ

1. Ձիերի ինչ ցեղեր են ընդունված տվյալ շրջանի համար, հասկացողություն ունենալ ձիու հքստերյերի մասին: Ձիու հիմնական հատկությունները, վորոնք խանգարում են նրա արտադրողականության և հատկապես ժառանգաբար սերնդին անցնող հատկությունները:

2. Ինչպիսի պահանջներ են առաջադրվում հովատակ արտադրողին և մայրերի ընտրության կանոններին:

3. Զուգավորման կամպանիայի նախապատրաստման կազմակերպումը, Հովատակների և մայրերի նախապատրաստումը և ստուգումը: Զուգավորման զործիքների նախապատրաստումը:

4. Փորձիչի (պրոբնիկի) ընտրությունը և զիտենալ նրա առաջադրվելիք պահանջները:

5. Հովատակների և զամբիկների դուգավորման հասակը: Կարողանալ վորոշել հովատակի բեռնվածությունն ըստ նրա վորակի և հասակի:

6. Զուգավորման կայանի աշխատանքը և զուգավորման կամպանիայի շրջանը, կարողանալ կազմակերպել դուգավորումը:

7. Ստուգում անցկացնելու կանոնները, ցանկություն գալու ժամանակը և նրա վորոշելու հատկանիշները:

8. Կարողանալ բաշխել ծածկումները, սահմանել զամբիկների ծածկման հերթականություն:

9. Զուգավորում անցկացնելու տեխնիկան, ձեվերը, հովատակների և զամբիկների նախապատրաստումը նախքան ծածկումը: Ծածկելը, հովատակի խնամքը ծածկելուց հետո: Կարողանալ ոգտագործել զուգավորման գործիքները և վորոշել նրանց արժեքը:

10. Կարողանալ կազմել զուգավորման կայանի հաշվետվությունը, լրացնել զուգավորման մատյանները:

11. Պատկերացում ունենալ արհեստական սերմանման և նրա նշանակության մասին:

2. ԾԻՆԸ ՅԵՎ ՄԱՏՆԱՇՆԵՐԻ ԽՆԱՄՔԸ

1. Զամբիկների հղիության տեվողությունը, զամբիկի հղի լինելու նշանները:

2. Կազմակերպել ծնի նախապատրաստու-
մը: Գիտենալ ծնի մոտենալու ժամանակը:

3. Յուշյ տալ առաջին ոգնությունը ծնի
ժամանակ:

4. Վերոշել ճիշտ և սխալ ծինը:

5. Գիտենալ խնամել մարուկին և դամբի-
կին ծնից հետո առաջին օրերում:

6. Գիտենալ մարուկին մօր տակը խնա-
մելու կանոնները, կարողանալ կազմակերպել
մարուկների զրոսանքը, արոտը, կերակրումը:

7. Կարողանալ մարուկներին ճիշտ և ժա-
մանակին ծծից կտրել:

8. Մարուկների խնամքը ծծից կտրելուց
հետո:

9. Կարողանալ մատղաշներին աշխատան-
քի սովորեցնել: Գիտենալ մատղաշների տարի-
քը, յերբ նրանց կարելի չի աշխատանքի սովո-
րեցնել և վորոշել աշխատանքի սովորեցնելու
ժամանակը, հաշվի առնելով նրանց զարգաց-
ման աստիճանը:

10. Մատղաշներին լծելու և թամբելու
կանոնները:

3. ԶԻԵՐԻ ԿԵՐԱԿՐՈՒՄԸ

1. Զիերի և մատղաշների կերակրման և
ջրելու կանոնները:

2. Զիու կերերը, կարողանալ վորոշել նը-
րանց պիտանիությունը կերակրելու համար և
ջրի վորակը:

3. Կազմակերպել անհատական և խմբա-
կային կերակրում: Գիտենալ ձիերին կերակրել
և ջրել համաձայն նրանց կատարած աշխատանքի:

4. Հղի և ծնած մայրերի, մատղաշների,
հովատակ արտադրողի, հիվանդ ձիերի կերակր-
ման ու ջրելու առանձնահատկությունները:

5. Կերերի պահպանումը և նախապատ-
րաստումը նախքան կերակրելը: Գիտենալ այն
կերերը, վորոնք նախապատրաստման կարիք
ունեն:

6. Զիերի մսուրների և կերամանների կա-
ռուցվածքը:

7. Կազմակերպել և կատարել հասակավոր
ձիերի, մատղաշների արածեցնելը: Գիտենալ
գիշերային արոտի կանոնները:

8. Ծախսված կերերի հաշվառումը:

4. ԶԻԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ, ԽՆԱՄՔՆ ՈՒ ՈԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

1. Վանդակների կառուցվածքը և գործադ-
րությունը, գոմի ողափոխությունը: Լույսի,
մաքրության և ջերմության նշանակությունը:

2. Գումի վանդակի մաքրման կարգը.

3. Ցամքարի տեսակները և նրա վորակը: Վոր դեպքում այս կամ այն ցամքարը չի կարող ոգտագործվել.

4. Ձիերի մաքրումը: Գիտենալ մաքրման տեխնիկան և նշանակութունը.

5. Սմբակները տակի և սլաքի մաքրումը: ցեխից, հասկացողութուն ունենալ պայտելու անկանոնությունների մասին, գիտենալ վերապայտելու և սմբակները մաքրելու ժամանակը.

6. Հղի և ծծվոր մոր, մատղաշների, հովատակ արտադրողի ինչպես և կարմիր բանակին հանձնվելիք ձիերի խնամելու առանձնահատկությունները.

7. Ինչու չաշխատող ձիու համար անհրաժեշտ և մացիոն և վերջինիս կազմակերպումն ըստ ձիերի վերահիշյալ խմբերի.

8. Ձիերի վորակական կազմն ըստ նրանց ուժի, գիմացկանության, առողջական գրության և այլն: Պատկերացում ունենալ աշխատանքի ժամանակ նրանց արվելիք հնարավոր բեռնավածության չափի մասին: Գիտենալ ձիուն ճիշտ աշխատանքի նորմա վորոշել, նարյադ կազմելու ժամանակ.

9. Հղի գամբրիկների և ծծմայրերի ոգտա-

գործման առանձնահատկություններն աշխատանքի ընթացքում և նրանց աշխատանքից աղատելու ժամանակը.

10. Յերիտասարդ ձիու ոգտագործման առանձնահատկությունները, կարմիր բանակին հանձնվելիք ձիերի ոգտագործումն աշխատանքում.

11. Յերը և ինչու յի ձիուն հանդիստ տըրվում: Պատկերացում ունենալ կոլխողի ծանր, միջակ և թեթև աշխատանքների մասին.

12. Ձին հեծնելու և քշելու կանոնները և ձիու հոգնածության նշանները.

13. Ձիերի ընտրությունը դույզ լծելու ժամանակ.

14. Ձիու սարքի պահպանումը, խնամքն ու թեթև վերանորոգումը.

15. Ձիու խնամքի համար անհրաժեշտ գործիքները և նրանց ոգտագործումը.

16. Ձիու աշխատանքի հանձնելու և աշխատանքից ընդունելու կանոնները, կարողանալ ժամանակին նկատել ձիու մեխանիկական ֆրամավածքները, գնահատել ձիու ընդհանուր գրությունն աշխատանքից վերադառնալիս.

17. Ձիու աշխատանքի հաշվառում կատարելը.

18. Հսկողութիւնն ձիու խնամքի և պահպանման աշխատանքների վերակի վրա.

5. ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ձիու հիվանդանալու նշանները.

2. Պատկերացում ունենալ վարակիչ և վոչ վարակիչ հիվանդութիւնների մասին: Գիտենալ վարակի տարածման ձեւերը և նրա կանխման միջոցառումները.

3. Գոմերի ախտահանումը և ախտահանիչ խոժոլի վատրաստելը.

4. Կարանտինի նշանակութիւնը, նրա կիրառման կանոնները և հիվանդ ձիերի մեկուսացման նշանակութիւնը.

5. Առաջին ոգնութիւնն ցույց տալը ձիերին, նրանց մեխանիկական ֆլասովածքների դեպքում, ծակոցներ, կարողանալ ոգտվել առաջի ոգնութիւնն դեղատնակից.

6. Ինչպե՞ս չափել ջերմութիւնը, կլիզմա անել, վերքերին դեղ քսելը, կտալելը, կոմպրեսներ դնել և այլն.

7. Գիտենալ ձիերի վատ սովորութիւնները՝ կծելը, ռնանիզմը, ող կուլ տալը և նրանց դեմ պայքարելու միջոցները:

6. ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1. Բրիգադայի աշխատանքի կազմակերպումը, պարտականութիւնների բաշխումը բրիգադայի անդամների միջև.

2. Ավագ, կրտսեր ձիապահներ և գիշերապահների պարտականութիւնները.

3. Ձիապահների աշխատանքի մատյանը և նրանց աշխատանքի գնահատականը.

4. Ձիապահների վարձատրման կարգը:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0276829

1926
531

14.640